

PROTOKOLL

25.02.2015 nr 5

**Eesti maaelu arengukava 2014-2020 seirekomisjoni
viies istung**

Algus kell 10.00, lõpp kell 15.00

Juhatas Illar Lemetti
Protokollis Stella Vogt

Võtsid osa: Illar Lemetti, Marko Gorban, Külli Kaare, Taavi Kand, Eve Vares, Jaan Sõrra, Kaja Peterson, Kalmer Visnapuu, Piret Treiberg (Kaupo Sempelsoni asendusliige), Leho Verk, Liina Laineveer, Marina Kaas, Merit Mikk, Raimond Strastin, Mati Mõtte (Rando Värniku asendusliige), Roomet Sõrmus, Sirje Potisepp, Tiina Saron

Puudusid: Toomas Kevvai, Sigmar Suu, Mai Talvik, Gaidi-Christel Jaansen-Mölder, Kaupo Sempelson (asendas Piret Treiberg), Liia Lust, Madis Kaldmäe, Marku Lamp, Raili Mengel, Rando Värnik (asendas Mati Mõtte), Tiina Sergo

Kutsutud: Jüri Rute, Veljo Ipits, Aleksander Vukkert, Anneli Kimmel, Elar Neito, Helve Hunt, Jaanus Joasoo, Katrin Rannik, Mati Tõnismäe, Stella Vogt, Vivia Aunapuu-Lents, Ove Pöder, Rauno Aun, Krista Kõiv, Einar Rannula, Vahur Vider, Eve Salumaa, Janeli Tikk, Erkki Miller, Konstantin Mihhejev

Päevakord:

1. Sissejuhatus ja päevakava tutvustus – Illar Lemetti
2. Meetme Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Elar Neito
3. Meetme Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad tutvustamine arvamuste esitamiseks – Jaanus Joasoo
4. Meetme Koostöö: Lühikesed tarneahelad ja kohalike turud valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Jaanus Joasoo
5. Meetme Investeeringud materiaalsesse varasse: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Aleksander Vukkert
6. Meetme Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Helve Hunt
7. Kokkuvõte

Kõik materjalid on leitavad: <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/eesti-maaelu-arengukava-mak-2014-2020/seire-ja-hindamine/seirekomisjon>

1. Sissejuhatus ja päevakava tutvustus – Illar Lemetti

Kuulati MAK 2014-2020 seirekomisjoni esimehe Illar Lemetti sissejuhatust ning päevakava tutvustust.

Küsimused, vastused, sõnavõtted:

Illar Lemetti: Euroopa Komisjon (edaspidi EK) on vahepeal meie maaelu arengukava (edaspidi MAK) heaks kiitnud, nii et sellele suurele tööle seoses MAKiga, mis on kolme ja poole aasta jooksul tehtud, on joon alla tõmmatud. Mul on omalt poolt hea võimalus tänada neid kõiki, kes MAKi koostamisprotsessis meiega head koostööd tegid, ka EK poolt.

Jüri Rute: Õnnesoovid ka EK poolt. See protsess vähemalt viimased kaks kuud oli väga ladus ning jõuti ka mitmete kompromissidele. MAKi 13. veebruari kooskõlastus kujunes plaanipäraseks ja mingeid viperusi ei olnud. Lisaks sellele, et nüüd on MAK vastuvõetud, selgus üks teine positiivne uudis. Ma uurisin meie juristidelt, mis hetkest on võimalik lugeda MAKi seirekomisjoni ametlikuks. Võin kinnitada, et pärast põllumajandusministri käskkirja „Eesti maaelu arengukava 2014-2020“ seirekomisjoni moodustamine, selle ülesanded ja töökord“ allkirjastamist toimunud seirekomisjoni koosolekuid võib lugeda ametlikeks. Käskkirjale kirjutati alla 17. detsembril. Selle aasta jaanuari ja veebruari seirekomisjoni koosolekud olid seega juba EK mõttes ametlikud. Kõik otsused, mis nendes kahes seirekomisjonis tehti, ei vaja enam täiendavat kinnitust. Kui 2015 oktoober-detsember oli midagi olulist, siis on võimalik, et seirekomisjon peab otstarbekaks need üle vaadata või kinnitada.

Illar Lemetti: Kuni EK poolt väljaõelduni oli meil arusaamine, et kõik seirekomisjonid, mis on toimunud enne MAKi heakskiitmist, on olnud mitteametlikud.

Jüri Rute: Seal oli veel üks oluline tingimus, mis Eesti puhul oli täidetud. Enne MAKi heakskiitmist toimunud seirekomisjoni koosoleku, mis rahvusliku aktiga loodi, koosseis peab vastama sellele koosseisule, mis on väljatoodud MAKis. Eesti puhul on kõik seirekomisjoni liikmed samad võrreldes MAKis tooduga.

Illar Lemetti: MAK sai 13. veebruaril heakskiidu ja selleks ajaks on meil olnud neli seirekomisjoni ning nende seirekomisjoni istungite, mis toimusid eelmise aasta 29. oktoobril ja 3. detsembril, otsused vajaksid uuesti kooskõlastamist. 29. oktoober olid päevakorras seirekomisjoni töökord ja ülesanded ning olid arutelul mitmed meetmed. Kui me seirekomisjoni töökorda ja ülesandeid vaatame valikukriteeriumite osas, siis seal ei ole ette nähtud mitte heakskiitmist, vaid seirekomisjoni poolt arutelu ja arvamuse avaldamine. 3. detsembri seirekomisjoni istungil olid meil erinevad meetmed valikukriteeriumite osas arvamuse avaldamiseks. 14. jaanuari ja 3. veebruari istungid olid juba ametlikud ning nendel esitletud teemasid ei hakka me nimetama. Täna on ettepanek kahele esimesele seirekomisjoni istungile mõeldes teha järgmine kokkuvõtte. Esiteks, seirekomisjon on MAK 2014-2020 seirekomisjoni töökorra heaks kiitnud, mille täna uuesti ametlikult kiidame heaks. Teiseks, seirekomisjon on võtnud teadmiseks nii finantsinstrumentide eelhindamise aruande kui ka seirekomisjoni liikmete poolt avaldatud arvamuse kahe esimese istungi meetmete (Investeeringud põllumajandusettevõtete tulemuslikkuse parandamiseks, Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine, Nõuandeteenuste toetamine, Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas, Teadmussiire ja teavitus: esitlustegevuste, koolitustegevuste, ettevõtete külastuste ja õpiringide korraldamine ning Koostöö: teadus- ja arendustegevus) valikukriteeriumite osas. Kes on selle poolt, et selline kokkuvõtte kahest esimesest seirekomisjoni istungist

heaks kiita, palun käega märku anda? Kas keegi on vastu või erapooletu? Ei ole. Sellega oleme eelmisel aastal toimunud kahe seirekomisjoni istungi töö ametlikult heaks kiitnud. Nüüd saame minna tänase päevakorra juurde. Täna on terve rida meetmete (Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine, Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad, Koostöö: Lühikesed tarneahelad ja kohalike turgude arendamine, Investeeringud materiaalsesse varasse: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks, Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse) valikukriteeriumeid laual. Nende osas peame nõu, et seirekomisjoni liikmed saaksid arvamust avaldada. Meile on seirekomisjoni liikmete poolt arvamusi ka kirjalikult saadetud. Me ei võta omalt poolt eesmärgiks täna neid kõiki üksikasjalikult kommenteerida, aga need, kes on oma arvamust avaldanud, nendel on õigus ja võimalus oma seisukoht välja öelda, kui vastavad punktid on arutelul.

Otsustati:

1.1. Istungi päevakava heaks kiita.

2. Meetme Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Elar Neito

Kuulati maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo juhataja Elar Neito ettekannet meetme Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Leho Verk: Millest selline meelemuutus, et nüüd saavad tootjarühma tunnustust taotleda ka mittetulundusühingud (edaspidi MTÜ)?

Elar Neito: Selline muutus on põhjustatud tulenevalt sektoripoolsest huvist – mitte kitsendada ühistegevust ettevõtlusvormiti. Kui ühistegevust teeb MTÜ vormis tegutsev põllumajandustootja, kes suudab täita tootjarühmale seatud nõudeid, siis ka neil peaks olema võimalik põllumajandustoodete ühise turustamisega tegeleda ning selleks toetust taotleda.

Liina Laineveer: Mis põhjusel ei saanud eelmisel perioodil metsandussektori tootjarühmad tunnustust ja toetust taotleda? Formaalselt oli eelmisel perioodil sees, aga taotleda ei saanud.

Elar Neito: Algselt polnud kas sektoripoolset huvi või vajadust metsandussektori tootjarühmale tunnustuse andmiseks. Kuna see võimalus jäi nii perioodi lõppu, siis määruse tasandil selle muudatusega tegeleda ei jõutud.

Jaan Sõrra: Mis mõttega suurettevõtja peaks enda tunnustamist taotlema, kui ta toetust taotleda ei saa?

Elar Neito: Kui ta tahab saada tunnust ja sellega enda toodetele väärtust lisada. Võimaldada läbi ühistegevuse oma toodete paremat turustamist. Suurettevõtja tingimustele vastavatel tulundusühistutel (edaspidi TÜ) on võimalik tunnustamist taotleda, aga pole võimalik TÜ loomiseks toetust saada.

Taavi Kand: Siin on ka võib-olla see aspekt, et järgnevatele toetustele – nt investeeringutoetustele – saab ta sellega ligipääsu, kui ta on tunnustatud. Loomise ja arendamise toetust ei saa.

Merit Mikk: Kas kõik need ülejäänud tootjarühma liikmed alates kuuendast ei pea vastama tingimusele, mis ütleb, et tootjarühma viie sõltumatu liikme omatoodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete müügitulu peab ületama 4 000 eurot majandusaasta kohta?

Elar Neito: Jah, aga siin tuleb arvestada, et vähemalt 80 protsenti tootjarühma liikmetest toodavad põhitoodet.

- Merit Mikk: Tegelikult nad saavad siis ühineda selle tootjarühmaga, kui viis vastavad nendele nõuetele.
- Elar Neito: Jah, kui viis vastavad, aga siiski 80 protsenti tootjarühma liikmetest peavad tegelema põhitoote tootmisega. See tähendab, et üldjuhul peaks enamusel olema suurem osa müügitulust saadud põllumajanduse valdkonnast.
- Leho Verk: ETKLi seisukoht oli juba eelmisel perioodil, et MTÜd ei peaks olema tootjarühmana tunnustatavad. Seisukoht ei ole siiani muutunud ning me arvame, et see annab võimalusi majandusliku ühistegevuse teesklemiseks. Ma saan aru, et EK on seda lubanud.
- Illar Lemetti: See muudatus tuli ELi ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadusesse sisse Riigikogus. Põllumajandusministeeriumil siin suurt midagi põhjendada ei ole.
- Leho Verk: Saan aru, et see on enam-vähem otsustatud, aga protokollis jaoks ütlen, et ETKL ei ole selle otsusega rahul.
- Elar Neito: Võtame teadmiseks.
- Kalmer Visnapuu: Kas 2015. aastal asutatud tootjarühm saab ka tunnustust taotleda asutamise aastal, kui ta samal aastal tagab minimaalse nõutava käibe? Mõistlik oleks, kui tunnustamist saaks taotleda asutamise aastal, mis võimaldaks järgmisel aastal toetust taotleda. Taotlemise ja tunnustamise voorud ei pruugi olla sobivas järjestuses järgmisel aastal.
- Elar Neito: Tunnustamise taotlemisel peavad tootjarühma liikmed omama põllumajanduslikku müügitulu, tootjarühm ise müügitulu omama ei pea. Seega saab tunnustust taotleda ka loomise aastal. Toetuse taotlemiseks peab juba tootjarühmal endal müügitulu olemas olema.
- Tiina Saron: Kui 2015. aastal tunnustatakse tootjarühmana, siis kas tootjarühm saab samal aastal toetuse taotlusi esitada?
- Elar Neito: Sõltub erinevatest ajalistest faktoritest müügitulu osas. Kui tootjarühmal endal on vahetult eelneval aastal olnud müügitulu, siis ta saab taotleda ka toetust.
- Raimond Strastin: Mul oli sama kommentaar. Arvestades, et periood 2014-2020 on juba erinevatel põhjustel lühemaks jäänud, siis oleks tark selle aastaga ära fikseerida, et kui sel aastal luuakse, et siis ka tunnustus saadaks. Kas iluaiandus ja lillekasvatus on abikõlblikud?
- Elar Neito: Iluaiandus ja lillekasvatus on müügitulult põllumajanduslik tootmine. Seega on abikõlblik.
- Liina Laineveer: Tahtsin küsida, et kui tunnustamise taotlemise esimene taotlusvoor avatakse 2015. aasta aprillis, siis millal saab määrusega tutvuda?
- Elar Neito: Määruse väljatöötamine koostöös PRIAga on käimas ja määrusega saab tutvuda siis, kui ta jõuab ministeeriumite vahelisse kooskõlastussüsteemi EIS. Praegu täpset aega ei oska öelda, aga esimesel võimalusel kindlasti.
- Liina Laineveer: Kas oleks võimalik määrust enne EISi ülesminekut näha ja kommenteerida?
- Elar Neito: Üldjuhul toimub määruste avaldamine EISis. Kui tekib küsimusi, saame need enne läbi arutada, mis puudutab konkreetseid nõudeid. Nt hindamiskriteeriumites konkreetseid müügitulu vahemikke, mida peaks hindamisel eelistama.
- Liina Laineveer: Kas siis saadab seirekomisjon kinnituse?
- Elar Neito: Arvestades lähenevaid tähtaegasid, ei ole seirekomisjonis aega seda uuesti tõstatada.
- Illar Lemetti: Praegu arutamegi valikukriteeriume seirekomisjonis.
- Merit Mikk: Kas ühel tootjal on võimalik kuuluda mitmesse tootjarühma? Kui mahetootjad moodustavad nt mahepiima tootjarühma ja samal ajal sama tootja toodab ka teravilja või mune, siis kas ta saab kuuluda uude loodavasse tootjarühma?
- Elar Neito: Saab küll. Piirang on pandud tootjarühma põhitoote alusel. Põhitootega samasse valdkonda ei tohi kuuluda.

- Merit Mikk: Kui luuakse mahepiima tootjarühm ja ta müüb 75 protsenti piimast selle tootjarühma kaudu, kas ta siis võib kuuluda teise tootjarühma mõne teise toote osas?
- Elar Neito: Jah, nt 75 protsenti oma toodetud teraviljast peab müüma teravilja tootjarühmale.
- Leho Verk: Mitu taotlusvooru on plaanitud meetme Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomise toetuse puhul ja mis ajale on kavandatud viimane taotlusvoor, kui räägime viie aastasest perioodist?
- Elar Neito: Praegu on jaotatud vahendeid niiviisi, et oleks võimalik taotlusvoore teha kogu perioodi jooksul.
- Jüri Rute: Ütleksin juurde, et viimane aasta on 2023. Eesti võib piirata seda 2022. aastaga.
- Leho Verk: Kas see tähendab, et 2018. aastal saab olla viimane taotlusvoor?
- Elar Neito: Kindlasti me arvestame seda, et väljamaksed peavad olema tehtud aastaks 2023. Vastavalt sellele planeerime eelarvet.
- Merit Mikk: Taotluste hindamisel on taotlused selgelt jaotatud valdkondadesse – piimatootmine, loomakasvatus, teraviljakasvatus, muu põllumajandus, metsandus –, aga kui tuleb mahe tootjarühm, kes ei tegele ühega neist esimesest kolmest valdkonnast, vaid tegeleb mitmega, siis kuhu ta liigitub? Kas ta liigitub siis „muu põllumajandus“ alla?
- Elar Neito: Kui tootjarühm tegeleb mitme erineva tootega, mida ei ole võimalik panna ühe valdkonna alla, siis ta kvalifitseerub „muu põllumajandus“ valdkonna alla.
- Merit Mikk: Kas miinimum müügitulud on nüüd ka MAKis kirjas? Mõtlen mahepiima poole pealt, kus on käputäis mahepiima tootjaid alles jäänud ja see number võib osutada suureks probleemiks.
- Elar Neito: Need on juba MAKis olevad numbrid ja ei tule määrusest.
- Illar Lemetti: Teine võimalus on mitte võta piimatootmise valdkonda, kui on muu tootmine kõrval.
- Liina Laineveer: Mitu korda tunnustamist saab taotleda ja kui ei saa tunnustust, mis siis saab?
- Elar Neito: Tunnustamist saab tootjarühm taotleda järgmine aasta uuesti. Ta jätkab ühise turustamisega ja tal on võimalik täita taotlemisele vahetult eelnevale aastale seatud kriteeriume vastavalt valdkonnale – 35 000 ja 350 000 eurot müügitulu – ja esitada järgmine aasta põhjalikum äriplaan.
- Tiina Saron: Hindamiskriteeriumites on välja toodud, et eelistatakse tootjarühmi, kes ekspordivad. Kas siin on mõeldud nende poolt toodetud tooraine ekspordi?
- Elar Neito: Siin on mõeldud esmatoodete ekspordi. Ekspord võiks olla põhitoote valdkonnas.
- Tiina Saron: Missugustel kaalutlustel Te olete tooraine ekspordi prioriteediks seadnud?
- Elar Neito: See ei tähenda alati ainult tooraine ekspordi. Kui tootjarühm tegeleb ka töötlemisega, siis see võib olla ka töödeldud toote ekspord.
- Tiina Saron: See on loogiline, aga kas Teil on mingi põhjendus, miks tooraine ekspord on oluline ja seda peab läbi hindamise prioritseerima?
- Elar Neito: See on selleks, et kui tootjarühm on juba loodud ja on eesmärk ühiselt turustada, et siis eelistada neid tootjarühmi, kes vaatavad juba laiemalt ning soovivad oma tooteid Eestist välja müüa.
- Illar Lemetti: See on mõtlemist vääriv küsimus.
- Tiina Saron: Kui me vaatame tootjarühma arvu piimasektoris, siis milline on Teie prognoos piimasektori osas? Kas neid tuleb juurde ja kui palju? Kas olemasolevad võivad hakata ühinema?
- Illar Lemetti: Viimastel aastatel ei ole neid juurde tulnud. Ilmselt neid oluliselt juurde ei tule. See on muidugi oletus.
- Elar Neito: Kui me valdkonnapõhiseid eelarveid planeerisime, siis piimanduse valdkonna eelarve jäi pisut väiksemaks võrreldes nt aiandusega, kus on potentsiaali rohkem uute tootjarühmade tulekuks.
- Jüri Rute: Ettekannetes ei ole mainitud miinimum punktisummat, mis EK juhendi järgi peaks olema 30 protsenti punktidest. Eelmise investeringutoetuse puhul jäi 25 protsendi peale.

See on selleks vajalik, et kui on vaja raha ümber tõsta, siis ei oleks iga kord eraldi otsustamist, vaid on ette kokkulepitud.

Elar Neito: Lävend tuleb 25 protsenti maksimumpunktidest. Meil ei ole praegu maksimumpunkte, mida näidata.

Liina Laineveer: Kui need määrused lähevad üles EISi, kas siis saadetakse seirekomisjoni liikmetele ka teade?

Illar Lemetti: Jah, ikka saadame.

Roomet Sõrmus: Miljoniline lävend on väike toetuse suuruse arvutamisel müügikäibe järgi. Möödunud perioodil ei olnud sellist piirangut tootjarühmade käibele. Piimaühistu aastakäive on 20-30 miljonit eurot. See 1 miljon baasiks võtta terve perioodi peale tundub väga tagasihoidlik. Mis selle asja eesmärk on? Kui eesmärgiks on turujõu suurendamine ja tooraine koondamine, siis sellise lae seadmine soodustab piimatootmises ja teraviljakasvatuses pigem seda, et kaks kuni kolm inimest tulevad kokku, teevad ühe tootjarühma ja kõrvale tuleb teine tootjarühm ning lõpuks on palju väikseid tootjarühmasid, mis ei ole tekkinud majandusloogikast, vaid toetuse andmise süsteemist.

Jaan Sõrra: Kas eelmine periood oli selline piirang? Kust see 1 miljon tuli?

Elar Neito: Eelmisel perioodil oli EL regulatsioonis sätestatud, et toetuse arvutamisel oli protsent müügitulust erinev alla ja üle 1 miljoni euro suuruse käibe korral. Samuti oli ette nähtud, et maksimaalne toetussumma aastas on 100 000 eurot ning et see igal aastal väheneb. Samad põhimõtted olid üle võetud MAKis. Uuel perioodil on EL regulatsioonis toetuse arvutamisel ette antud maksimaalne toetusprotsent (10 protsenti) ja maksimaalne toetussumma (100 000 eurot), mis aastate lõikes peab vähenema. Samad põhimõtted oleme üle võtnud MAKis, kuid lisaks oleme sarnaselt eelmisele perioodile diferentseerinud toetuse arvutamise määra alla ja üle 1 miljoni euro suuruse müügituluga tootjarühmade puhul.

Otsustati:

2.1 Meetme Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine osas on seirekomisjoniga konsulteeritud.

3. Meetme Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad tutvustamine arvamuste esitamiseks – Jaanus Joasoo

Kuulati maaelu arengu osakonna turu majandamise büroo peaspetsialisti Jaanus Joasoo ettekannet meetme Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Jaan Sõrra: Kui ainus Eesti vutikasvataja tahab reklaamida vutimune ja -liha, mida on võimalik selle meetmega teha? Eestis on praktiliselt kaks vutikasvatajat. Kas temal pole võimalik üksinda osaleda?

Taavi Kand: Selle eelduseks on, et kõigepealt peab olema olema kvaliteedikava. Kvaliteedikava eelduseks on see, et see moodustatakse tootjarühma põhiselt. Kvaliteedikava ei ole oma loomult mõeldud selleks, et tootja saaks end üksinda tutvustada, vaid see eeldab laiemat mõju. Sellest tulenevalt ongi tootjarühma nõue sees.

Jaan Sõrra: Eestis ei ole teisi tootjaid ja vutiliha ja -munad on sellised tooted, mida eriti ei tunta. See lõikab temal selle toetuse võimaluse ära, kui ei ole rohkem tootjaid. Meil on ikkagi teadaolevalt Euroopa suurim vutifarm.

Taavi Kand: Selle tootmise aluseks on need nõuded, mis puudutavad kvaliteedikava ja sealt tuleneb tootjarühma nõue. Saame üle vaadata kvaliteedikavade baasnõuded.

Jaan Sõrra: Paneme kirja, et äkki see võimalus kuidagi oleks, kui ei ole nii palju tootjaid. Mis ajaks on planeeritud esimene taotlusvoor? Kas sellel aastal?

Jaanus Joasoo: 2015. aasta juulikuus.

Kalmer Visnapuu: Mis ajast on kulud abikõlblikud? Kas möödunud aasta tunnustamisele eelnenud või sellele järgnevad kulud?

Jaanus Joasoo: Taotluse esitamise päevale järgnevast päevast on kulud abikõlblikud.

Otsustati:

3.1. Meetme Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad osas on seirekomisjoniga konsulteeritud.

4. Meetme Koostöö: Lühikesed tarneahelad ja kohalikud turud valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Jaanus Joasoo

Kuulati turu arendamise büroo peaspetsialisti Jaanus Joasoo ettekannet meetme Koostöö: Lühikesed tarneahelad ja kohalikud turud kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Jaan Sõrra: Kust tuli see toetuse taotlemise nõue, et toote tootmine või töötlemine ning lõpptarbijale müük toimub 255 kilomeetri raadiuses?

Jaanus Joasoo: See on meie siseriiklik nõue.

Jaan Sõrra: Miks selline nõue on? Kui Saaremaa Piimatööstus toodab midagi, kas siis Võrus enam müüa ei tohi?

Jaanus Joasoo: EK palus meil hinnata võimalikku kilomeetrite raadiust. Teistes Euroopa MAKides on see 50-100 kilomeetrit. Me püüdsime seda võimalikult suureks viia. Alguses tahtsime kogu Eestit sinna raadiusesse saada. Kuna meil administratiivseid piire ei lubatud MAKi kirjutada, siis me leidsime, et 255 kilomeetrit hõlmab enamuse Eestist, küll mõned piirkonnad jäävad välja.

Taavi Kand: Võtame aluseks meetme eesmärgi ja sisu. Tegemist on kohalike turgude ja otseturustamisega. Saaremaalt Võrru müüma minemine ei ole päris see, mida me siit meetmest peaksime toetama ja edendama.

Jaan Sõrra: Väga paljud väiketoojad käivad laatadel üle Eesti. Kuidas see kontroll siis toimub? Kas peab kirjutama kuskile aruandesse, et see laat, kus ta käis, oli 255 kilomeetri raadiuses?

Taavi Kand: Kontroll põhineb usaldusel ja on pisteline. See tähendab, et iga viimast kohta, kus keegi oma toodet müümas käib, ei käida kontrollimas.

Merit Mikk: Palju on raadius Saaremaalt Võrru, kui võtta linnulennult?

Illar Lemetti: See loogika oli vast arusaadav, et tuli piir seada.

Jaan Sõrra: Kas Saaremaa tootja mujal ei tohigi müüa?

Taavi Kand: Loomulikult tohib mujal müüa. Küsimus on lihtsalt selles, et kus ta teeb seda tegevust, mille jaoks ta toetust küsib.

Aleksander Vukkert: On kaks varianti, kas 255 kilomeetrit või üks vahendaja. Kui 255-kilomeetriline raadius jääb liiga lühikeseks, siis tuleb mängu ühe vahendaja nõue. Kui ta müüb otse Saaremaalt Võrru, siis on seega kriteerium täidetud. Siin on kaks skeemi kombineeritud, kas kohalik turg, mis on kilometraažiga piiritletud, või turustus, mis on piiritletud ühe vahendajaga.

Leho Verk: Küsiks täpsustava küsimuse selle nõude sõnastuse kohta, kuna seal on sõna „või“. Kas siis põhimõtteliselt võib olla ka kaksteist vahendajat, kui müüakse lähemal kui 255 kilomeetrit? Väga lühikeseks seda tarneahelat siis pidada ei saa, kui vahendajaid on lõputu arv.

Taavi Kand: Sellisel juhul ei olegi tegemist lühikese tarneahelaga, vaid kohaliku turuga.

Jaan Sõrra: Mida on mõeldud selle all, et ettevõtjast toetuse taotleja on tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega? Mis on põllumajanduslik majandustegevus? Kas

- see on põllumajanduslik majandustegevus, kui Võrumaa inimene suitsetab sinki? Ostab talunikelt sigu, saunas suitsetab ära ja laatadel müüb.
- Taavi Kand: Siin on mõeldud esmatootmist.
- Jaan Sõrra: Põhimõtteliselt võiks saada toetust siis see seakasvataja, kes talle sigu müüb?
- Taavi Kand: Meede on suunatud sellele, et põllumajandustootja oma toodangu ise lõpptarbijani viiks. See ei ole suunatud ei vahendajatele ega kellelegi teisele, kes seal vahepeal paikneb.
- Marina Kaas: Kas partnerettevõtte peab olema ka põllumajandustootja või ta võib olla see, kes taluturgu opereerib?
- Jaanus Joasoo: Ta peab olema põllumajandustootja ja vastama samadele nõuetele.
- Marina Kaas: Kas partner osaleb ka toetuse taotlemisel?
- Jaanus Joasoo: See roll on sisuline. Nad sõlmivad koostöölepingu ja pärast tuleb projektiplaan esitada, kus kirjeldatakse ära, mida tegema hakatakse. Projekti mõttes on nende tegevused ühtsed ning me ei erista peataotleja ja kaasatud ettevõtja tegevusi.
- Marina Kaas: Kas nad toetust jagavad ka omavahel? Kui üks teeb aruandlust, siis kas kulud on mõlemal abikõlblikud?
- Taavi Kand: Küsimus on selles, et peataotleja on see ettevõtja, kes on PRIA ees aruandekohuslane ja teistpidi ka toetuse saaja. Kulud peavad käima läbi peataotleja ja kuludokumendid, mille ta PRIAle esitab, peavad tõendama, et temal olid need kulud. See ei tähenda seda, et osad nende kuludest ei võiks algselt olla tehtud projekti kaasatud teise ettevõtja poolt. Aruandlus peab käima läbi peataotleja.
- Marina Kaas: Kas oleks võimalik täpsustada, mis selle asja eesmärk on?
- Taavi Kand: Eesmärgiks on see, et ettevõtjad koos selliseid projekte teeks ja et see ei oleks ühe ettevõtja põhine, vaid omaks laiemat mõju.
- Marina Kaas: Teisisõnu, kui on väiketootja kohaliku tootega ja seal kõrval teisi tootjaid ei ole, kes temaga koos tahaksid nt laupäeviti maakonnakeskuses midagi müüa, siis ta ei saa sisuliselt seda meedet kasutada?
- Taavi Kand: Siin on tegemist koostöö meetmega. Ma ei usu seda, et kuskil on ainult üks tootja, kellel pole võimalik mitte kellegagi koostööd teha. Pigem on küsimus tahtmises ja koostöövalmiduses. Selle meetme eesmärgiks on koostööd edendada.
- Leho Verk: Kui me eelnevalt rääkisime TÜdest ja MTÜdest, siis mida tähendab selles kontekstis osalejate ettevõtjate arv, vaadates seda esimest hindamiskriteeriumit?
- Jaanus Joasoo: Loetakse neid, kes selles projektis osalevad. Kui kõik MTÜ liikmed seal ei osale, siis on see MTÜ poolt aususe küsimus, et palju osalejaid ta kirja paneb. Loetakse aktiivseid osalejaid.
- Aleksander Vukkert: Need, kes vastavad kriteeriumitele.
- Taavi Kand: Põhimõtteliselt mõtleme tootjaid, kellest eelpool juttu oli, mitte kõiki MTÜ liikmeid.
- Leho Verk: Ühesõnaga kõik saavad 1 punkti.
- Marina Kaas: Kas hinnatakse kogemust või selle kirjeldust?
- Jaanus Joasoo: Väga raske on piiri tõmmata, aga siiski hindame kogemust. Nt tuuakse välja, millistel laatadel või festivalidel on eelnevalt käidud müügiarendustegevuste osas.
- Marina Kaas: Kui hinnatakse kogemust, siis võiks ju selgelt mõõdetavad ja läbipaistvad kriteeriumid tuua. Kui me kirjeldust hindame, siis vaatame, kas on halvasti, keskmiselt või hästi kirjeldatud.
- Illar Lemetti: Aitäh. Me mõtleme sellele.
- Jüri Rute: Kui vaadata hindamiskriteeriume, siis on mitu sellist hindamiskriteeriumi punkti, kus esimene rida peaks andma 0 punkti.
- Jaan Sõrra: Ta on ikkagi nõrgas seoses, mitte ei ole üldse seoses.
- Jüri Rute: Siis võib ühe punkti panna teise sõnastusega, aga skaala peaks algama nullist. Sama puudutab projekti ajalist kestust „kuni 1 aasta“. Kui antakse hindepunkte pikema kestuse eest, siis miks antakse 2 punkti kuni 1 aasta vanuse projekti eest?

Merit Mikk: Ma osalesin ka eelmise nädala arutelul. Seal me rääkisime päris mitmetest hindamiskriteeriumite punktidest. Tehnilise märkusena ütlesin, et hindamiskriteeriumis 1. „Projektis osalejate arv“ ei saa olla nõutud minimaalselt ühte ettevõtja.

Jaanus Joasoo: Selle me parandasime juba ära

Merit Mikk: Me rääkisime ka projekti ajalisest kestusest ja selle osakaal võiks olla veidi väiksem. Kui inimestel on väga konkreetsed plaanid ja nad tahavad nt talutoodete poodi vms avada, siis tegelikult seda tegevust ei ole esimestel aastatel mõtet kunstlikult proovida viie aasta peale venitada. Vaadates neljandat hindamiskriteeriumit, mille osakaal on 15 protsenti, siis kui tegemist on väikeste ettevõtmistega või uute müügikohtade loomisega, on ebatõenäoline, et kui on võimalik müügiedenduseks taotleda toetust 90 protsenti, siis keegi tuleb 10 protsenti taotlema. Sel puhul on hindepunktide skaala 1-9 liiga lai. Teiseks, kogu see avaliku sektori toetuse suuruse 15-protsendiline osakaal ja võimalik hindepunktide arv, milleks on 22, tunduvad liiga suured. See tundub ebatõenäoline, et keegi tuleb taotlema toetust 10 protsenti investeringust, müügiedendusest ja projektijuhtimisest. Võiks teha paari skaala peal nende osakaalud ja hindepunktide arvu vähendada. 5. hindamiskriteeriumi puhul võiks vaadata senise kogemuse all nii osalejate kui ka meeskonna kogemust. Kui nad kaasavad meeskonda pikaajalise talutoodete turunduse kogemusega inimese, siis võiks sellele taotlejale ka maksimumpunktid anda. Kui taotleja on loodud eelmisel aastal, siis ei saa olla konkreetsel organisatsioonil väga pikka kogemust. Kui vähendada 4. hindamiskriteeriumi puhul omafinantseeringu osa, siis võiks hindamiskriteeriumit 7 „Projekti majanduslik mõju“ proportsionaalselt suurendada. Iseenesest see on oluline, et kui paljudele osalevatele ettevõtjatele see projekt suuremat müügitulu potentsiaalselt pakub. Ettekandes oli kirjas, et peab võtma hinnapakumisi. Kuna toetuse määramise otsus tuleb viis kuud pärast taotlemist, siis on mõttetu küsida hinnapakumust uue pinna rendi jaoks. Mitte keegi ei tee viis kuud ette rendipakkumist. Seetõttu tundub sellise paberi küsimine mõttetu.

Illar Lemetti: Kõik need ettepanekud väärivad edasist kaalumist.

Leho Verk: Need olid kõik väga õiged tähelepanekud, aga kui vähegi võimalik, siis võiks kogu seda hindedkaalat muuta objektiivsemaks hindamiskriteeriumite osas. Praegu püsib hindamissüsteem püsti puhtalt hindamiskomisjoni hinnangute peal ja sõltub hindajate subjektiivsusest. Kes osalesid sektoriga kohtumisel, kus neid asju arutati? Meie sektori esindajad ei teadnud sellest midagi.

Taavi Kand: Sinna on olnud kaasatud pikemat aega need huvilised, kes on selle meetme väljatöötamise algusest saadik endast märku andnud. On loodud selline töörühm.

Leho Verk: Olin ka mina algselt töörühmas.

Taavi Kand: Me vabandame ja saadame selle info ka laiemalt välja.

Raimond Strastin: Meie pole ka sõelale jäänud.

Illar Lemetti: Kui me tuletame meelde, kuidas me vaatasime hindamiskriteeriume meetmel Investeeringud põllumajandusettevõtete tulemuslikkuse parandamiseks, siis said organisatsioonid enne, seirekomisjoni ajal ja pärast seda oma arvamust avaldada. Selle meetme puhul saab samuti olema nii lai kaasatus kui tarvis.

Tiina Saron: Kuidas suhestuvad projekti läbiviijad või taotlejad toiduseadusega? Siin nõuetes pole midagi, aga on kirjutatud, et ei tohi olla varasemalt karistatud. Kas ta peab olema registreeritud toidukäitlejaks?

Taavi Kand: Loomulikult need kõik nõuded, mis seadustest tulenevad, peavad olema täidetud. Me ei saa muudest nõuetest üle minna.

Tiina Saron: Kas see tähendab, et eeltoodud nõuetele lisaks peab ta olema registreeritud toidukäitlejana? Paljud ei pruugi olla, kui nad on uued tulijad.

Taavi Kand: Sisuliselt me võime tehnilise märkuse mõttes selle sinna lisada, aga kõik need nõuded, mis turul tegutsevale ettevõttele kohalduvad, peavad olema täidetud.

Illar Lemetti: Kõiki seadusandluse nõudeid tuleb täita.

- Tiina Saron: Seda on oluline teada taotlejale, kuna see on seotud väljaminekutega, mis ei liigitu abikõlblike kulude alla.
- Marina Kaas: Kui on selline MTÜ või organisatsioon, kelle liikmed on nii põllumajandustootjad kui töötajad, ning tehakse ühiselt e-pood või kohalik pood, siis kuidas see, et liikmeteks on mitte-põllumajandustootjad mõjutab toetuse suurust? Kas toetust määratakse mingi proportsiooni alusel, st olenevalt sellest, milline on põllumajandustootjate osakaal liikmeskonnas?
- Taavi Kand: Mis puudutab nõudeid MTÜle, siis need nõuded olid eelpool mainitud. Peab olema vähemalt kaks liiget, kes vastavad nõuetele. See paneb paika selle, kuidas MTÜ saab tulla taotlema toetust. Projekti sisu poole pealt me ei saa toetada neid tegevusi, mis ei ole suunatud sellele tegevusele, mis on antud meetme eesmärk. Nt ei saa toetada puulusikate või kootud käpikute vms turustamist.
- Marina Kaas: Räägime toidust. Võtame nt Viljandimaa toiduvõrgustiku OTT, kus on väiketöötajad, väikepõllumehed ja toitlustajad.
- Taavi Kand: Nii kaua kuni projekt vastab ühe vahendaja või 255 kilomeetri nõudele, siis selles ulatuses on projekti tegevused toetatavad.
- Sirje Potisepp: Kui toetavateks tegevusteks on turustamiseks vajalikud seadmed, kas siis kaubikud ei ole toetatavad?
- Jaanus Joasoo: Kaubikud ei ole toetatavad.
- Sirje Potisepp: Mis on põhjendus?
- Jaanus Joasoo: See on ebaproportsionaalselt suur kulu. Alati saab transporditeenust ette tellida ja planeerida. Autode ostmist ei toeta.
- Sirje Potisepp: Kõik toiduohutuse nõuded peavad olema täidetud ja see peaks olema väga selgelt sisse kirjutatud. Kes ja kas kontrollib maksude maksmist või ei ole see seotud selle toetusmeetmega?
- Jaanus Joasoo: Eesti Maksu- ja Tolliamet (edaspidi EMTA) kontrollib.
- Illar Lemetti: Põhimõtteliselt võiks need küsimused laiendada ka teistele meetmetele, nt meetmele Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks. Meil ei ole alust selle toetusmeetme võimalikku taotlejaskonda teisiti kohelda võrreldes ülejäänud meetmetega. Seadusandlusest tulenevaid nõudeid peavad kõik täitma.
- Taavi Kand: Kuidas me saame eeldada, et me toetame ebaseaduslikke tegevusi?
- Illar Lemetti: Kui need taotlejad maksavad kehvemini makse, siis see on EMTA küsimus neile suuremat tähelepanu pöörata.
- Sirje Potisepp: Päris palju toiduaineid müüakse käest-kätte ja turgudel. Eks EMTAl ole need andmed olemas. Kas me vaadates neid toetatavaid tegevusi mõtleme selle peale, kas need toetatavad tegevused ei lähe vastuollu konkurentsiseadusega? Eriti pean silmas mikroettevõtteid.
- Taavi Kand: Milles vastuolu seisneb?
- Sirje Potisepp: Kellele teistest makstakse välja oma toodete turustamisega seotud tegevused nii suure ulatuses?
- Taavi Kand: See on meede, mis on Euroopa Liidu Nõukogu määrusega ette nähtud. Kui selliseid tegevusi on võimalik toetada, siis nad on põhimõtteliselt ka konkurentsireeglitega kooskõlas. Siin ei saa tutvustada ühte või teist konkreetset ettevõtjat. Ei maksta kinni ettevõtja reklaami.
- Jaan Sõrra: Konkreetset toodete gruppi saad ikka tutvustada.
- Taavi Kand: Konkreetset toodete gruppi saad tutvustada, mida on täpselt samamoodi võimalik teha teiste toetuste puhul.
- Marina Kaas: Kas selles meetmes ei ole piiranguid osalevate ettevõtjate suuruse kohta?
- Taavi Kand: Ülemist piiri ei ole.

Otsustati:

4.1. Meetme Koostöö: lühikesed tarneahelad ja kohalikud turud osas on seirekomisjoniga konsulteeritud.

5. Meetme Investeeringud materiaalsesse varasse: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks

Kuulati turu arendamise büroo juhataja Aleksander Vukkerti ettekannet meetme Investeeringud materiaalsesse varasse: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Jaan Sõrra: Mis siis saab, kui taotleja investeeringu järgselt, nt aasta pärast, ei ole veel mahetootja? Kas siis peab toetuse tagasi maksuma?

Aleksander Vukkert: Toetuse peab tagasi maksuma selles osas, kui palju taotleja toetust rohkem sai. Kui tavaliselt on toetusmäär 40 protsenti ja mahetootjatel 45 protsenti, siis kui aasta möödudes taotleja ei ole mahetootjaks kvalifitseerunud, peab ta selle 5 protsenti tagasi maksuma.

Jaan Sõrra: Kas ainult 5 protsenti?

Aleksander Vukkert: See on juba PRIA kaalutusõigus.

Jaan Sõrra: Aga taotleja ei ole ju mahetootja, kui tal pole tunnustust.

Aleksander Vukkert: Me annaksime avansiga mahetootjale mõeldud toetusmääraga toetust ja aasta pärast investeeringu tegemist peaks antud toetuse saaja tunnustama end mahetootjaks.

Jaan Sõrra: Kas ta peab olema saanud mahetootjaks siis, kui ei ole mitte kogu toetus, vaid osa toetusest välja makstud?

Aleksander Vukkert: See on pärast viimast väljamakset aasta jooksul.

Jaan Sõrra: See on kummaline, et kui ta ei tee end mahetootjaks, siis peab ainult 5 protsenti tagasi maksuma.

Aleksander Vukkert: Ta täidab investeeringu põhieesmärgi, kui ta juba töötleb. Meetme eesmärk on töötlemisega alustamine. Kui ta töötleb, siis ta on nõude täitnud.

Marina Kaas: Võib-olla on ta saanud niipalju rohkem punkte ütlemlise pealt, et muutub mahetootjaks.

Aleksander Vukkert: Siin me ei räägi punktidest, vaid toetusmäärast. Hindamiskriteeriumites me seda ette ei anna. Ta kas on mahetootja või ei ole.

Jaan Sõrra: Kas see lisapunkte ei anna?

Aleksander Vukkert: Kui ta veel ei ole mahetootja, siis hindamisel teda ei eelista.

Roomet Sõrmus: Aga hindamisel saab 2 lisapunkti?

Aleksander Vukkert: Siis kui ta on juba mahetootja.

Merit Mikk: Me rääkisime eelmisel kokkusaamisel, et igäüks võib lasta end ära tunnustada. Tegelikult oleks oluline, et ta müüks seda toodangut mahetootena turule.

Illar Lemetti: See on arutelu punkt, kuidas täpselt defineerida. Avansina punktide andmine väärrib ka läbi mõtlemist.

Jaan Sõrra: Võib-olla pärast esimest aastat peaks olema mahetootja tunnustus. Enne toetuse väljamaksmist.

Sirje Potisepp: Peaks olema juba toode realselt olemas. Kuna me antud meetme toetuste eelarveid ja määrasid ei ole varem seirekomisjonis näinud, siis meil tekkis eelmine nädal küsimus, et mis on sellise toetuse eelarve jagamise aluseks? Etteruttavalt sain juba vastuse, et see ei saa olla ettevõtete arv. Kui me tuletame meelde kogu MAKi üht eesmärki, mis oli suunatud eksporditoetusele, siis kui ma vaatan seda eelarvet, siis siin ma ekspordi

- eelistamist ei näe. Toidusektoris on eksportijad keskmised ja suurettevõtjad, mitte mikro- ja väikeettevõtjad, mida küll arvuliselt on väga palju. Ekspordi võtmes peaks me muutma MAKi eesmärki või rahastust meetme piires.
- Aleksander Vukkert: Kui me vaatame proportsionaalselt, siis mikro- ja väikeettevõtjaid on Eestis kõige rohkem. Arvulised näitajad, mis puudutavad ekspordivõimekust ja käivet, on paremad keskmistel ja suurettevõtjatel. Keskmised ja suurettevõtjad ei teki tühja koha pealt. Turutõrge on eeldatavasti mikro- ja väikeettevõtjatel suurem kui keskmistel ja suurettevõtjatel. Keskmiste ja suurettevõtjate eelarvet tuleks vaadata koos suurprojektide toetuse eelarvega, mis on 18 miljonit eurot. Kokkuvõttes on keskmiste ja suurettevõtjate toetuse eelarve 16,56 miljonit eurot, millele lisandub 18 miljonit.
- Sirje Potisepp: Ma ei saa nõustuda sellise põhjendusega. Suurprojektide investeeringutoetus on 18 miljonit eurot, mille tahate panna toidutööstuse sektorisse. Ehitus võtab mitu aastat aega ja pole ettevõtet, toodet ega ekspordilepinguid. Viitan sellele, millest on olnud juttu viimased pool aastat Eestis – toetada ekspordi. Siin ma ekspordi toetamist ei näe. Kindlasti teeme ministrile oma ettepanekud ja loodan, et need vaadatakse läbi. Meil otsivad ettevõtted uusi turge ja selleks, et uutele turgudele minna, on vaja teha lisainvesteeringuid. Me peame vaatama ka sellest vaatevinklist, et maksumaksja jagatud raha tuleks riiki tagasi. Antud juhul toovad riiki raha tagasi keskmised ja suurettevõtted oma ekspordinumbritega.
- Aleksander Vukkert: Investeeringutoetused kui sellised ei ole klassikalised meetmed kriisidega võitlemiseks. Kui räägime ekspordi toetamisest, siis kindlalt ütleb EK, et me ei saa puhtalt ekspordi argumendile tuginedes toetusi maksta. Me saame toetada ekspordipotentsiaaliga konkurentsivõimelisi ettevõtjaid.
- Illar Lemetti: Kui meil olid EKga läbirääkimised muude meetmete osas, siis kõik, mis puudutas ekspordi ja ekspordiga seonduvat sõnastust, lasti EK poolt MAKist välja võtta.
- Sirje Potisepp: Kui meil on täna siseriiklikult võimalus seda arvestada ja teha, siis pole vaja EKd siia vahele tuua. See on puhtalt meie oma siseriiklik otsus.
- Illar Lemetti: See on ainult üks võimalik põhjendus. See, mis puudutab investeerimisvõimekust, on täpselt sama oluline raha jaotuse juures.
- Roomet Sõrmus: Kas võiks viidata MAKi leheküljenumbrile, kus need eelarved kirjas on?
- Taavi Kand: Sellisel kujul seda toetuse eelarvete tabelit MAKi lõplikus versioonis ei ole olemas.
- Roomet Sõrmus: Me tahaks näha analüüsi ja mõttekäiku, kuidas selliste toetuste eelarveteni on jõutud.
- Illar Lemetti: Osakond on selle analüüsi teinud. Loomulikult nende numbrite taga on analüüs.
- Sirje Potisepp: Me teame mitu ettevõtet on registreeritud toidutööstuses. Sellest suur osa on mikro- ja väikeettevõtted, aga kui palju näete, et tuleb mikro-, väike-, keskmisi ja suurettevõtjaid taotlema? Sooviks analüüsi näha. Esitage meile rohkem põhjendusi, siis saame ka eelarve jaotusest aru.
- Illar Lemetti: Jaotus põhineb analüüsil ja vajadusel oleme valmis põhjendusi omalt poolt jagama.
- Sirje Potisepp: Võib-olla aitab ka meie põhjendus. Me saadame lähapäevil kirja ja teeme omad ettepanekud.
- Jaan Sõrra: Äkki nad tuleks enne e-maili peale, et saaks neile otsa vaadata eeldusel, et selline analüüs on olemas.
- Illar Lemetti: Võime seda ka teha. Saadame e-maili peale.
- Aleksander Vukkert: Kui me räägime mikro- ja väikeettevõtjatest, siis seal on sihtgrupp veel suurem. Lisaks töötlejatele on hõlmatud ka tootjad. Kui liidame tootjad ja töötlejad kokku, siis sihtgrupp on väga suur.
- Veljo Ipits: Suurprojektidel on ette nähtud, et 51 protsenti peab olema ühistute valitseva mõju all. Pigem võiks ühistute valitseva mõju all olevate ettevõtjate investeeringutoetusele, mis on 8,94 miljonit, juurde lisada suurprojektide investeeringutoetuse. Sel juhul saaks võrrelda.

- Aleksander Vukkert: Kui vaadata eesmärgipõhiselt, siis suurprojektide investeeringutoetuse väljund on töötlemine, uue töötlemisüksuse rajamine.
- Leho Verk: Kas ka see rajanes mingil analüüsil, et 4 000-14 000 euro suuruse käibega väikesed põllumajandustootjad on välja jäänud? See piir oli MAKis pikka aega 4 000 eurot, aga nüüd on 14 000 eurot.
- Taavi Kand: Kui MAKi lisati väiketootjate meede, otsustasime selle meetme sihtrühma viia vastavusse põllumajanduse investeeringumeetmega. Sihtrühm, kes on sellest meetmest abikõlblik, peaks olema ennekõike see, kes omab potentsiaali ka töötlemisega tegelema hakkamiseks. Väiksemate investeeringute sihtrühm võiks olla see, kel seda potentsiaali pole.
- Leho Verk: Ma ei saa sellest põhjendusest aru. Kui nad toodavad vähe, siis oleks soovitatav, et nad müüksid välja oma talust kõrgema lisandväärtusega toodet. Kas sealt meetmest ei ole töötlemisele suunatud investeeringud abikõlblikud?
- Taavi Kand: Ma ei oska seda kommenteerida.
- Eve Vares: Kui alguses oli jutt, et on neli eraldi meedet, siis esmapilgul jäi mulje, et mikro- ja väikeettevõtjad jagunevad alustavateks ja tegutsevateks. Kas neljas meede eraldi ongi suurprojektide investeeringud?
- Illar Lemetti: Jah.
- Sirje Potisepp: Palun analüüsi ja nägemust selles osas, kui palju näete taotlejaid ja mis kategoorias. Lisaks on oluline ekspordi võimaldamine. Praegu otsivad ettevõtjad uusi turge ja selleks, et minna uutele turgudele, on vaja teha investeeringuid alates toodete ümbertegemisest, mis nõuavad omakorda uusi tehnoloogiaid. See olukord ei ole olnud kogu aeg sarnane. Võib-olla saab esimese aasta või esimeste aastate eelarveid niimoodi seada.
- Jaan Sõrra: Kas EMÜ on seda uurinud?
- Mati Mõtte: Me ei ole uue perioodi jaoks sellisel kujul andmeid üle vaadanud.
- Kalmer Visnapuu: Siin on kirjas, et tunnustatud on TÜd. Kas on mõeldud kõiki TÜsid või ainult tootjarühmasid?
- Taavi Kand: Me jääme tootjarühmade juurde.
- Piret Treiberg: Kuidas on vahekord kõvade investeeringutoetuste puhul laenude ja tagatistega? Kas ja mis sinna kõrvale tuleb? Või on mõeldud, et meil on toetusinstrument ja ei ole tagatise ega laene?
- Illar Lemetti: Kui räägime finantsinstrumendist, siis see on proportsionaalselt meetmete rahakottide vahel laiali jagatud. Finantsinstrumendi meetme suurus oli 38 miljonit eurot ja jaguneb kolme meetme vahel.
- Piret Treiberg: Ehk siis tegelikult on võimalik samu kulusid ja investeeringuid teha ka laenude ja tagatiste abil? Kas pangalaenu jaoks vajalik omafinantseering on võimalik MESi abiga kokku saada?
- Marko Gorban: Päris lõplikul kujul need instrumendid disainitud ei ole.
- Piret Treiberg: Tuues juurde seda pilti, mis on meil mujal plaanid töötleva tööstusega, siis tõepoolest meil ei ole tegelikult ühegi teise sektori jaoks riigis kõvade investeeringu toetust plaanis uuel perioodil. Suurettevõtetele ei ole pehmete investeeringutoetuse plaane. Julgustaks Põllumajandusministeeriumit olema selle pildi juures. Mõte on selles, et luua laia mikroettevõtjate baasi ja seda, et igauks hakkaks innovatsiooniga tegelema, kasvaks suuremaks ja jõuaks minna välisurgudele. Suur- ja väikeettevõtjate vahekord ei pea olema selle kasuks suurettevõtjate tõttu, kes toovad kohe ekspordi ja töökohti. Loomulikult oleks kõige lihtsam tuua Eestisse veel üks suur rahvusvaheline kontsern kõigi oma üksustega, kes tooks ära head majanduslikud näitajad, aga tegelikult eesmärkide ja riskide hajutamise mõttes tuleks olla jätkusuutlik. Peaks tekkima rohkem baasi juurde, mis oleks võimeline innovatsiooni tegema ja eksportima. Ma ei kiirustaks toetama seda, et suurte pealt saab tulemused kiiresti kätte. Vaid vaadata neid kohti, mis on keerulisemad ning millega riik peab riski jagama. Minu arust olete õigel teel.

Sirje Potisepp: Me peaksime vaatama laiemalt, mis üldse eksporditurgudel toimub ja kellega meie ettevõtted ning mis alustel seal konkureerivad. Täna konkureerivad ettevõtted toiduturgudel kõige rohkem oma naaberriikidega – Läti, Leedu, Soomega. Peaksime vaatama seda, kuhu nad on oma toetusmeetmed suunanud ja miks Läti ja Leedu on meist oluliselt edukamad eksporditurgudel? Ma ei taha alavääristada mikro- ja väikeettevõtjate tegevust, aga see kõik võtab rohkem aega ning praegu numbrid seda ei toeta. Me peaksime vaatama laiemat konteksti. Lihtne on öelda, et suured saavad ise hakkama. Tegelikult nad ei saa ise hakkama. Väga raske on eksporditurgudel konkureerida, eriti praegu, kui kõik otsivad eksporditurge.

Piret Treiberg: Olen täiesti päri. See on tasakaalu koht. Kui mõelda, kuhu riik peaks tõukejõudu andma, siis meie eksporditegevus on suunatud 80 protsenti lähedatele turgudele ja 20 protsenti ulatuses kaugetele turgudele, kus testime. Ma arvan, et see vahetõde ei peaks olema kiire ja kindla tulemuse kasuks.

Veljo Ipits: Mul oli kohtumine Tartu Milli omanikega. Tartu Milli omanikel on tootmine nii Eestis kui ka Lätis. Öeldi, et Lätis toetatakse ettevõtteid paremini kui Eestis ning oma tootmisüksusi planeeritakse edasi rajada Lätti.

Sirje Potisepp: Neid signaale on rohkemgi. See probleem on üleval ja peaksime mõtlema selle peale.

Marina Kaas: Põhimõtteliselt ei ole see meede ainukene, mille abil võiks Eesti toidu eksporti toetada. Keskmised ja suuretted on oluliselt suurema kapitalile juurdepääsuga ettevõtted. KredExil on olemas ekspordilaenu ja instrumendid, mis aitavad välisurgude riske maandada. KredEx toetab just pigem keskmisi ja suuretted. Finantsinstrumendid on suurtele oluliselt sobilikumad. Nad on võimelised neid finantsinstrumente kasutama. Erinevalt mikroettevõtjatest, kes üldse panga uksest sisse ei saa. Pigem ütleks, et see proportsioon on väiksemate ettevõtete kahjuks, kui me tahame ületada turutõrget ja kui me ei vaatle seda meedet kui Ukraina kriisi tasakaalustamise meedet.

Illar Lemetti: Saadame toetuste eelarvete kujunemise loogika ja tuleme vajadusel järgmises seirekomisjonis selle juurde tagasi.

Jaan Sõrra: Mida on mõeldud koostöö all hindamiskriteeriumi 1.4 „Taotleja tegi taotlemise esitamise aastale eelneval aastal koostööd teadus- ja arendusasutustega või arenduskeskusega“ tähenduses? Kas sellel peavad olema ka tulemused? Igaüks võib öelda, et tegi koostööd.

Aleksander Vukkert: Me eeldame lepinguid teadus- ja arendusasutustega.

Jaan Sõrra: Kas sellel peab olema ka mingi tulemus? Sa võid teha koostööd küll, aga ei pruugi tulemust olla.

Aleksander Vukkert: Me tulemust pigem ei vaata, sest tulemus iseenesest võib olla kaheldav. Ettevõtja võib öelda, et isegi ebaõnnestunud tulemus on tulemus, n-ö jätkuvatele protsessidele õppetunniks. Kui ettevõtja on üritanud ja oma raha kulutanud, siis me premeeriks teda punktidega.

Jaan Sõrra: Mida tähendab „on eksporditud“ hindamiskriteeriumi 1.8 „Taotleja on taotluse esitamise aastale eelneval aastal eksporditud enda tootetud tooteid“ tähenduses? Kas ta peab ise ekspordima või läbi vahendaja?

Aleksander Vukkert: Seda peab täpsustama.

Jaan Sõrra: Peasi, et toode on ekspordiks läinud, mitte kes on eksporditud.

Taavi Kand: Selle kohta oleme saanud ka ettepanekuid. Vaatame seda sõnastust.

Tiina Saron: Mul on täpsustav küsimus 1.2 „Taotleja on taotluse esitamise aastale eelneval aastal tootnud toodet, mis sisaldab patendiga kaitstud koostisainet“ kohta. All on toodud selgitus, et mõeldakse, et taotleja on patendiomanik patendiseaduse tähenduses või omandanud patendiõigused patendiomanikult. Kas see tähendab litsentsi alusel tootmist?

Aleksander Vukkert: Tema ise ei pea olema see, kes selle patenteerib ja välja töötab. Ta võib patendi osta ainuomanikult.

Tiina Saron: Kas ta peab ostma patendi või võib osta kasutusõiguse?

Aleksander Vukkert: Ta kasutab oma tootes patenteeritud toodet, aga ta ostab selle kasutusõiguse kelleltki teiselt.

Marina Kaas: Tegelikult tahtsin tänada, et meil eelmine nädal toimus mitteformaalne arutelu, mis võimaldas mõtteid koguda ja ettevõtjatega nõu pidada. Mikro- ja väikeettevõtjate alameetme puhul peaks silmas pidama, et see on mikro- ja väikeettevõtjatele mõeldud. Esimese ploki hindamiskriteeriumeid lugedes tundub, et need ei ole sobilikud. Kui kohalik tootja ja töötaja on pisettevõtte, siis kes neist arendab patenti ja kes on võimeline ostma patenti või litsentsi välismaalt? Kes neist on tellinud toote arendustööd teadus- ja arendusasutusest? Neid võib olla üksikuid. Esimese hindamiskriteeriumi alapunktid 1.2 ja 1.3 võiks koondada üheks punktiks ning 1.4 ja 1.5 võiks kokku panna. Ma üritasin PRIA andmebaasi alusel vaadata, kui palju eelmise perioodi meetme 1.7.1 toetuse saajad olid selle sihtgrupi ettevõtjad. Ma sain 9 ja nende hulgas oli üks suuretevõtte ning üks ühistu. Peamine probleem on selles, et sellises meetmes, kus räägime kõrgest lisandväärtusest, peaksime investeringut ennast ka hindama. Mis puudutab hindamiskriteeriumit 1.7 „Taotlejale on perioodil 2007-2013 määratud toetust meetmest „Arendustöötajate kaasamise toetamise tingimused ja kord“ või „Teadmiste ja oskuste arendamise toetamise tingimused ja kord““, siis me ei tea, kes on selle ettepaneku teinud, aga aastatel 2007-2013 langes sellesse sihtgruppi ainult viis toetatud ettevõtet: Liviko, Salvest, Tere, Värska Vesi ja Loodusvägi.

Aleksander Vukkert: Need on hindamiskriteeriumid, kus pannakse paika paremusjärjestus. Tagaside PRIAst on olnud see, et kui hindamiskriteeriume on vähe, siis need ettevõtjad, kes tulevad taotlema, saavad täpselt ühepalju punkte. Siis on teine probleem, et hakatakse vaatama müügikäivet. Selle skaala eesmärk on tekitada reaalsed vahed ja premeerida neid, kes on kuskil edukamad ja et paremus tuleks välja sisuliste kriteeriumite alusel. Kui kõik saavad sama palju punkte, kuidas me neid siis eristame?

Marina Kaas: Mõte on arusaadav. Kuid see kriteerium ei tööta mikro- ja väikeettevõtete puhul. Teeks ettepaneku kajastada siin kriteeriumeid, mis on rohkem seotud investeringuga. Üks neist ettepanekutest oleks: „Investeering on suunatud töötlemise aste tõstmiseks ja lõpptoote valmistamiseks“. Seda on võimalik hinnata investeringu sisu ehk seadmete alusel. Lisaks oli kriteeriumi pealkirjas „mahe“ mainitud, aga üheski alakriteeriumis sõna „mahe“ ei kõlanud.

Aleksander Vukkert: Mahe käib ELi kvaliteedikava alla. Mahe on üks kvaliteedikava Euroopa mõistes.

Marina Kaas: Ta ei olnud seal väga selgelt näha. Eelistus võiks olla, et investeringu tulemusena alustatakse mahetootmist. Selle eest võiks anda lisapunkte.

Jaan Sõrra: Aga ta saab ju 3 punkti niigi.

Marina Kaas: Kui ta tulevikus on.

Aleksander Vukkert: Siin juba peab olema mahetootja.

Marina Kaas: Tulevikku me nagu üldse ei hinda. Investeeringu lisandväärtust ei saa hinnata ilma seoseta investeringuga. Oluline oleks lisada ka selline hindamiskriteerium: „Investeering on suunatud uuendusliku toote, tervisetootete või kohalikku eripäraga toote tootmiseks“. See annaks kohalikule väiketootjale võimaluse jätkata oma kasvamist. Sellised lisakriteeriumid on võimalik siia lisada. Tuleb vähendada teadus- ja arendustegevuse osakaalu. Hetkel pärast vähendatud punktide arvu on mikroettevõtjal võimalik siin sisuliselt saada 12 punkti.

Aleksander Vukkert: Võimalik on saada 10 punkti.

Marina Kaas: Ekspordi osas on ettepanek, et kasutada vahendajad. Mikro- ja väikeettevõtjaid ekspordivad iseseisvalt ainult väga unikaalseid tooteid.

Aleksander Vukkert: Selgitaksin, mis tingis selliste kriteeriumite valiku. Siin ei hinda taotlusi ekspertkomisjon, vaid PRIA ametnikud ise, kes võimalikult kiiresti ja vähese vaevaga

- peaksid vastavuse kindlaks tegema. Kui peaks hindama töötlemise ahela pikendamist või kas toode on traditsiooniline või mitte, siis see eeldab sisulisemat hindamist.
- Marina Kaas: Seda ju tehti eelmisel perioodil ilma ekspertkomisjonita, PRIA ise hindas. Menetlusaeg kasvas ka selle meetme puhul.
- Illar Lemetti: Me ei taha täna ühelegi tehtud ettepanekule vastu vaielda. Ettepanekuid on tulnud väga erinevaid ja me ei ole saanud kõiki läbi töötada. Kaalume kõiki ettepanekuid.
- Sirje Potisepp: Palun võtke välja mikro- ja väikeettevõtjate hindamiskriteeriumi 1.5 „Taotlejale on perioodil 2007-2013 määratud toetust meetmest „Põllumajandus- ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise alane koostöö““ kohta, kes on olnud taotlejad.
- Taavi Kand: Hindamiskriteerium 1.5 räägib eelmise perioodi 1.1 meetmest.
- Sirje Potisepp: Te saate need taotlejad ju välja võtta, et me kõik näeksime neid. Teadus- ja arendusasutustega koostöö on üldine. Peab kindlasti olema ka see komm, et kuidas mikro- ja väikeettevõtjaid teadus- ja arendusasutustega koostööle meelitada. Kriteeriumid on ühtepidi asjakohased, kuid võiks korra üle vaadata. Meie ettepanek oleks siia sisse panna töökohtade loomise nõue nii nagu see on keskmiste ja suurettevõtete puhul. Kuidas me muidu saame õigustada maksumaksja raha jaotamist, kui me ei nõua töökohtade loomist? Meil on keskmiste ja suurettevõtjate puhul ka oma ettepanek. Palun täpsustada mikro- ja väikeettevõtjate hindamiskriteeriumit 4.1 „Taotleja hakkab toetatava tegevuse tulemusel tegelema põllumajandustoodete töötlemisega“.
- Aleksander Vukkert: Kui ta on varasemalt olnud tootja ja nüüd hakkab töötlema.
- Sirje Potisepp: Kas alustavale töötlejale antakse 5 lisapunkti?
- Marina Kaas: Kas ta võib olla ka valgelt lehelt alustanud tootja?
- Aleksander Vukkert: Tal peab olema kaks majandusaastat, kus tal on olnud 14 000 eurot müügikäivet.
- Taavi Kand: Muud alustavad ettevõtjad ei kuulu selle meetme sihtrühma.
- Marina Kaas: Hetkel ei ole võimalik toidukäitlejal ühtegi klastrisse kuuluda. Selliseid klastreid ei ole finantseeritud. EASi klastrite hulgas sellist ei leidu. Teeks ettepaneku lisada hindamiskriteeriumi 2. „Suuremat arvu ettevõtjaid kaasavad investeeringud“ alla „muu ühisturustuse võrgustik“.
- Aleksander Vukkert: Aga see on alapunkt 2.1 „Taotleja kuulub tunnustatud tootjarühma, ühistusse või kvaliteedikava rakendavasse tootjarühma“.
- Marina Kaas: Ta ei pruugi olla tootjarühm. Ta võib olla kohaliku toidu grupp või MTÜ. Ärme piira seda tootjarühmaga. Lisada 2.2 „Taotleja kuulub klastrisse“ alla.
- Aleksander Vukkert: Klaster on juba konkreetne mõiste. Seal on eraldi meetmed nii EASil kui meil. Seda me ei saa laiendada.
- Marina Kaas: Üskõik, kuhu see panna. Võib ka 2.1 alla lisada.
- Taavi Kand: Mõte on arusaadav. Me kaalume seda.
- Piret Treiberg: Seal peaks eesmärgipäraselt võtma, mida selle punkti juures tahame. Klastrite selge eesmärk on müüa. Kui on 2.1 ja 2.2, siis eesmärgipõhiselt jagada. Kui siin koostöö ei ole ainus eesmärk, siis selle alusel saab seda jaotust sisulisemalt teha.
- Jaan Sõrra: Kui vaadata hindamiskriteeriumit 2.1 „Taotleja poolt taotletava investeeringuobjekti paiknemine“, siis kas seal all võivad olla ka teised linnad peale Tallinna?
- Taavi Kand: Kõik linnad võivad olla. Ka Tallinn võib olla investeeringu asukoht. Küsimus on hindamiskriteeriumites, igale poole tehtavate investeeringute eest punkte ei anta.
- Marina Kaas: 80-protsendiline omafinantseering mikro- ja väikeettevõtja puhul on suur. Omafinantseering võiks olla kolme punktina välja toodud ja lõppeda 75-protsendilise omafinantseeringu juures. See ei ole nii, et investeeringu mõjususe ja vajaduse on kõrgem, kui ta suudab 80 protsenti finantseerida. Antavad hindepunktid võiksid kõige kõrgemad olla 70 protsenti juures. Tooksime hindamiskriteeriumitesse sisse ka töökohad ja lisaks varem saadud toetused. Võiks laiendada eelnevalt toetust mittesaanute arvelt seda saajate

ringi ja anda 5 punkti neile, kellele ei ole eelmisest perioodist üldse toetust määratud ja anda vähem punkte neile, kelle summaarne toetus oli nt maksimaalselt 200 000 eurot. See võimaldaks eelistada neid, kes on vähem toetust saanud.

Illar Lemetti: Mõtleme sellele.

Jüri Rute: Kui MAK läheb muutmisele, siis on hindamiskriteeriumite väljatöötamise käigus tulnud terve rida uusi häid ideid. Iga kolmas hindamiskriteerium on selline, mis ei tulene MAKis kajastatud vajadusest või meetme kirjelduses esitatud eesmärkidest. Nüüd kui need head ideed on tegelikkuses rakendatud, siis MAKi iga meetme teksti võiks vaadata head sõnastused. Tegemist on detailsuse astmega. Need uued ideed pole vastuolus, aga nad pole kajastatud meetme kirjeldustes.

Kalmer Visnapuu: MAK oleks koht, kuhu võiks koondada need kõik ettepanekud, kust saaks neid järgi vaadata, et iga kord ei tuldaks samade ettepanekutega uuesti lagedale koosolekul.

Illar Lemetti: MAKi muudatustega läheb meil veel aega. Enne peame määramised vastu võtma. EK mõte on selge.

Marina Kaas: Ressursitõhusus investeringute puhul võiks olla nii väike- kui suurettevõtjatele üheks hindamiskriteeriumiks. Sinna alla võiks lisada taastuvenergia kasutamise, jäätmete taaskasutuse ja fossiilsete kütuste kasutamise vähendamise.

Merit Mikk: Mul tekkis mure seoses mikro- ja väikeettevõtjatega, kui ma vaatasin maksimum hindepunktide summat, mis on 56. Suur osa mikro- väikeettevõtjaid ei saa punkte 1.2, 1.4 1.5 ja 1.7 alt, mis annavad 10 punkti maksimum hindepunktide summast. Nt Tallinnaga piirnevast vallast on keeruline kokku saada 20 protsenti hindepunktidest. Tavalisel töötlemisettevõttel, kes asub Tallinnaga piirnevas vallas ja kes ei ole varem saanud töötlemistoetust, on võimatu nende kriteeriumite alusel isegi 20 protsenti kokku saada. Selle pilguga võiks üle vaadata.

Illar Lemetti: Vaatame kindlasti. Kui me meetme Investeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks puhul hindamiskriteeriumeid vaatasime, siis oli eesmärk, et ka tavaline ettevõtte miinimumlävendi ületaks.

Merit Mikk: Toetaksin täiendavaid kriteeriume mikro- ja väikeettevõtjate puhul, millest osa mainis ka Marina Kaas. Võiks hindamiskriteeriumid 1.4 ja 1.5 koondada.

Jüri Rute: EK nimel rõhutaksin energiasäästlikkuse ja bioenergia punkte. Meil on peadirektoraadid, kes nende eest võitlevad. Energia- ja biomajandusega seotud punktide sõnastust saab maha kirjutada juba heakskiidetud investeringumeetmetest.

Aleksander Vukkert: Eelmisel kohtumisel tekkis selline idee, et taotlejad võiksid tulla ise hindamiskomisjoni ette ja oma esitatud taotlust n-ö kaitsta. Eesmärk oleks selles, et antud komisjon ei teeks otsust ainult esitatud taotluse põhjal.

Jaan Sõrra: Kas taotleja või taotleja esindaja?

Aleksander Vukkert: Kes iganes. Kellel on õigus taotlejat esindada.

Veljo Ipits: Kas see peaks olema kohustuslik või võimalik? Kui hindamiskomisjon teeb hindamised ära siis ta võib jõuda teatud tasemeni, millest allapoole pole mõtet kõiki taotlejaid või taotlejate esindajaid kutsuda kohapeale.

Jaan Sõrra: Siis kui hindamiskomisjon peab vajalikuks kutsuda.

Taavi Kand: Me kaalume seda võimalust. See sõltub paljudest asjaoludest, muuhulgas menetlusajast.

Illar Lemetti: Kui hindamiskomisjon ainult osa taotlejatest kutsuks, siis oleks lihtne vaidlustada.

Jaan Sõrra: Kes jäävad tugevalt joone alla, need niikuinii ei saa toetust, sõltumata sellest, kas hindamiskomisjoni kutsuda või mitte.

Sirje Potisepp: Ei poolda sellisel kujul sõnastust keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 1.1 osas, mis on järgnev: „Kui investeringu tulemusena hakatakse tootma mahetooteid“. Võiks lisada 1.1 hindamiskriteeriumi alla „kui toodetakse juba“. Miks me neid karistame neid, kes on juba mahetooteid tootma hakanud?

Illar Lemetti: Võib-olla peaksid siis mõlemad variandid olema võimalikud.

Sirje Potisepp: Jah.

Marina Kaas: Mul on ettepanek lisada hindamiskriteeriumi 1. „Kõrgema lisandväärtusega toodete tootmisele suunatud investeeringud“ alapunktiks „Investeering on suunatud uuendusliku toote, tervisetootte või kohalikku eripäraga toote tootmiseks“. Siis on ettepanek hindamiskriteerium 1. „Kõrgema lisandväärtusega toodete tootmisele suunatud investeeringud“ alapunktide osas skaalad 0-4 lahti kirjutada. Nt kui me räägime uudset tehnoloogiast, siis kas see tehnoloogia on uudne selle ettevõtte või kogu Eesti jaoks? Kõrgema lisandväärtusega toote tootmise osakaal võiks olla kõrgem kui 10 protsenti. Kõrgema lisandväärtuse toote tootmine võiks anda samuti 15 protsenti.

Aleksander Vukkert: On laekunud ettepanek anda töökohtade säilitamise eest 0 punkti hindamiskriteerium 2. „Uusi töökohti loovad investeeringud“ all.

Sirje Potisepp: Me oleme MAKi algusest saadik rääkinud, et kui sa teed investeeringu, siis sa pead muutuma efektiivsemaks ja on oht, et töökohad kaovad. Toidusektoris on suured ja keskmised ettevõtted olnud ka suured töökohtade säilitajad. Seda tuleks premeerida. Skaala võiks olla selline, et kui säilitad töökohta, saad 1 punkti ja sealt alla liikuda – 1-2 töökohta annab 2 punkti, 3-4 töökohta annab 3 punkti.

Marina Kaas: Ettepanek on keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteerium 2.2 „Investeeringu tulemusena loodavate töökohtade iseloom eeldab kõrget kvalifikatsiooni“ kohta. Kui uusi töökohti ei looda ja töötajad paigutatakse ümber, kas tasuvamatele kohtadele või kõrgema lisandväärtusega töökohtadele, siis see peaks peegelduma palgafondis. See on läbi palgafondi kontrollitav.

Aleksander Vukkert: Teine kriteerium sisuliselt eeldabki kõrgemat kvalifikatsiooni, st ka palgataset.

Marina Kaas: Iva on selles, et ei pea uut töökohta looma, vaid ostad uue masina ja sul jääb kaks inimest, kes hakkavad rohkem palka saama, sest nad suudavad rohkem teha.

Illar Lemetti: Mõtleme sõnastusele. Kui investeering tehakse ja keegi hakkab kõrgemat palka saama, siis see on ka ilmselt loodav töökoht.

Marina Kaas: Ta on igal juhul plussiks.

Illar Lemetti: Arusaadav mõte.

Leho Verk: Mul on kommentaar keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 2.3 „Loodavad töökohad panustavad ettevõtja tulemuslikkuse ja tööviljakuse tõstmisesse ning arenguvajaduse rahuldamiseks“ kohta. Ettevõtjad ei loo töökohti, mis ei panusta ettevõtte tulemuslikkuse ja tööviljakuse tõstmisse.

Aleksander Vukkert: Kindlasti, aga mõned ettevõtjad panustavad rohkem ja teised vähem.

Sirje Potisepp: Tahtsin öelda, et keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 2.2 „Investeeringu tulemusena loodavate töökohtade iseloom eeldab kõrget kvalifikatsiooni“ osas on kaks võimalust. Kas võtta uus kvalifikatsiooniga töötaja seadme juurde tööle või koolitada vana töötajat. Seda palgafondiga siduda ei saa.

Jaan Sõrra: Töökohtade arv ei muutu, kui lased ühe lahti ja võtad teise juurde.

Sirje Potisepp: Hindaja saab sellest aru. Tuleb lahti kirjutada, kas võtad lihttöötaja tööle või spetsialisti, kes hakkab tootmisliinil tööle.

Marina Kaas: Mul on keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 2.3 „Loodavad töökohad panustavad ettevõtja tulemuslikkuse ja tööviljakuse tõstmisesse ning arenguvajaduse rahuldamiseks“ kohta ettepanek. Selle hindamiskriteeriumi koht oleks tabeli lõpus, kus räägime konkurentsivõimest ja jätkusuutlikkusest. Selle võiks sõnastada nii: „Seoses investeeringuga lisandväärtus töötaja kohta kasvab“. Seda mõeldaks investeeringu lõpetamisele järgnevast aastast. Seda saab lihtsalt mõõta skaala abil. Skaala võiks olla selline, et üle 5 protsendi tootlikkuse kasvust annaks 1 punkti ja alates 15 protsendist annaks 4 punkti. Praeguses sõnastuses – „loodavad töökohad panustavad tulemuslikkusesse“ – seda ei ole võimalik mõõta.

Illar Lemetti: Mõte on arusaadav, aga see eeldab millegi hindamist, mida me ei tea. Küsimus on selles, mis siis juhtub, kui see prognoos ei täitu? Kas ettevõtjad on valmis, et me toetuse

- siis tagasi võtame. Töökohtade loomine on kindel lubadus, mille täitmist me eeldame. Küsimus on selles, palju me oletatavaid näitajaid tahame lisada. Töökohtade loomine on paremini etteennustatav.
- Marina Kaas: Kui me hindame, kuidas äriplaan tervikuna mõjub ettevõtte jätkusuutlikkusele, siis paraku peame prognoosima.
- Illar Lemetti: Tahtsin öelda, et kõiki lubaduse peale hinnatavaid asju peame me vaatame, kas on täidetud ja kui ei ole täidetud, siis midagi ette võtma.
- Piret Treiberg: Marina tõstatatud teema on pikem. Oleme aastaid hinnanud ettevõtjate prognoose müügikäibe, ekspordi, töökohtade loomise, lisandväärtuse jm osas. Tegelikult oleme alati olnud hädas sellega, et mis siis teha, kui prognoosid ei täitu. Meil on see kaalutusõigus olemas ka uuel perioodil. Püüame seda lahendada nii, et projekti kahe esimese aasta jooksul on meil regulaarne ülevaatus selles osas, kas need sammud, mida ettevõtja on lubanud täita tulemusteni jõudmiseks, on täidetud. Mikroettevõtete puhul oli vähe pildis tuleviku hindamine. Oleks vaja tuua seda pilti, mida ta tegelikult kavatseb toetusega teha. Mul on kommentaar ka hindamiskriteeriumi 2.3 „Loodavad töökohad panustavad ettevõtja tulemuslikkuse ja tööviljakuse tõstmisesse ning arenguvajaduse rahuldamisega“ osas. Me oleme mänginud palgafondiga ja öelnud, et ettevõtja palgafond peaks kasvama x korda Eesti keskmine või siis x töökoha võrra, mille palk on vähemalt Eesti keskmine. Ettevõtja siis ise teab, kas ta olemasolevate töötajatega suudab saavutada suurema tulemuslikkuse, makstes neile palka rohkem, või võtab töötajaid juurde.
- Veljo Ipits: Ärge alahinnake hindamiskomisjoni, mis pannakse kokku spetsialistidest, kes peaks taotlusi hindama. Ma usun, et punktide 0-4 andmisel on neil piisavalt tarkust.
- Mati Mõtte: Tahtsin tuua näite töötleva tööstuse uuringust, mis me oleme teinud 2009-2013. Oleme intervjuerinud toetuse saajate juhtkonda. On käärid. Öeldakse, et töötajaid on puudu, eelkõige kvalifitseeritud tööjõudu. Samas kui panna nende olemasolevatele majandusnäitajatele puuduolevad töökohad juurde, siis ettevõtte ei ole tegelikult enam efektiivne. Tekib suhteliselt utoopiline seis majandusnäitajatega. Kui me lähme hindamise juurde, siis tegelikult hindamise juures eksitakse selle koha pealt. On ridamisi ka EASi näiteid, kus ei ole loodud uusi töökohti. Ei saa juurde luua töökohti, kui ettevõtte ei hakka paremini tööle. Mida rohkem on töötajaid, seda viletsamad majandusnäitajad tulevad.
- Tiina Saron: Kes võiks olla hindamiskomisjonis ja kuidas see toimima hakkaks? Kas EK on oma nägemuse öelnud?
- Jüri Rute: See on siseriiklik teema ja ei ole reguleeritud ühegi õigusaktiga.
- Illar Lemetti: Oma ala eksperdid võiksid olla.
- Eve Vares: Teistes valdkondades on ka lubatud ministeeriumi äranägemise järgi.
- Aleksander Vukkert: Meede 1.7.1 osas oli hindamiskomisjon.
- Mati Mõtte: Tahtsin küsida koostöö kohta teadus- ja arendusasutustega. Kuidas seda kontrollida?
- Illar Lemetti: Peavad olema konkreetset projektid seal taga.
- Mati Mõtte: Need tegevused võiksid varem välja tulla. Teatud koostöö on meil alati olemas.
- Illar Lemetti: Eks see väärrib ka mõtlemist. Võib-olla lepingute või konkreetsete projektide juures peaks silmas pidama, et nad oleksid ka rahalised projektid, mitte lihtsalt koostöölepingud.
- Marina Kaas: Võiks vähendada keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 2. „Uusi töökohti loovad investeeringud“ osakaalu, mis praegu on 15 protsenti.
- Illar Lemetti: Kaalume, kuigi töökohad on väga tähtsad.
- Marina Kaas: Keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteerium 3.1.1 ja 3.1.2 peaksid andma 0 punkti, sest see on normaalne lubatav piir.
- Aleksander Vukkert: Miks peaks selle nulliga võrdsustama?
- Marina Kaas: Nad kõik saavad selle kätte.

Illar Lemetti: Ühtpidi õige, aga kui me seniste võimaluste eest 1 või 2 punkti asemel anname 0 punkti, siis on lõpuks palju selliseid ettevõtteid, kes võiksid toetust saada, aga ei saa oma miinimumpunkte kätte. Kuskilt peab see punktide baas tulema.

Sirje Potisepp: Keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteerium 3.1 „Suurema omafinantseeringuga investeeringud“ võiks samaks jääda punktide ja osakaalu osas.

Aleksander Vukkert: Keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteerium 4 tekitas palju küsimusi. Eelmine kord saadi sellest justkui aru, et siin mõeldakse allhankijate ja edasimüüjate kaasamist. Tegelikult mõeldakse siin erinevaid ühinguid ja koostöövorme, kuhu ettevõtja kuulub ja läbi selle investeeringu tulemus võimendub.

Illar Lemetti: Kas sa tood mõne näite ka?

Aleksander Vukkert: Kui ettevõtja kuulub MTÜsse ja läbi selle MTÜ organiseeritakse ühisturunduse tegevusi ja käiakse messidel ning ettevõtja on seal alati kaasas. Kui see investeering ära tehakse, annab see ühisturundusele rohkem kaalu ja on rohkem, mida müüa.

Piret Treiberg: Nt Piima TAK. Kas see kuulub ikka siia alla?

Aleksander Vukkert: Jah, me ei tahtnud neid koostöövorme väga piiritleda. See võib olla TAK või mingi teine. Kui ta sinna kuulub ja panustab, mitte ei ole osalejana kirjas, siis läheb arvesse.

Marina Kaas: Pakun keskmiste ja suurettevõtjate 4.4 hindamiskriteeriumiks lisada „Ettevõtjal on lai tarnijate ja klientide võrgustik“. Seda tuleks hinnata sõlmitud lepingute arvu alusel. Lisaks ei kujuta ette, kuidas on võimalik mõõta keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumite 4.2 ja 4.3 puhul ettevõtjate osalemise sisulisust ja aktiivsust. See on nii subjektiivne.

Aleksander Vukkert: Kui ettevõtja kuulub MTÜsse ja MTÜ käib messidel, aga ta ise ei pruugi seal osaleda,

Jaan Sõrra: Kuidas on EKI või PRIA võimalik seal osalemist kontrollida?

Aleksander Vukkert: Eks need eelnevad kriteeriumid on ka olemas.

Taavi Kand: Messil osalemine on päris hästi kontrollitav.

Marina Kaas: Kuidas oleks võimalik mõõta keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumit 4.3 „Investeeringu tegemine avaldab mõjusat, sisulist ning kestvat mõju ettevõtja partneritele ning koostöövormidele ja projektidele, millesse ta kuulub“?

Illar Lemetti: Kontrollitavuse poole pealt arutame ka PRIAga.

Sirje Potisepp: PRIA kaudu saab hästi teatud projektidesse kuulumist hinnata. Meil on olemas kuludeklaratsioonid. Ma ei tahaks nõustuda lepingute arvu ja partnerite punktiga. Sul võib olla mitu väikest lepingupartnerit. Kui sa teed pisikeste ettevõtetega mitu lepingut ja neid tuleb kokku kuskil 200 ja teisel ettevõtjal on võib-olla mitme suure ettevõttega lepingud, kuid neid on arvuliselt vähem.

Marina Kaas: Kui 4. hindamiskriteeriumi nimi on „Suuremat arvu ettevõtjaid kaasavad investeeringud“, siis siin peaks olema arv oluline.

Illar Lemetti: Võtame selle kaalumisele.

Veljo Ipits: Võib-olla tuleks anda neile taotlejatele lisapunkte, kes teevad koolidega praktika osas koostööd, st koostööd kõrgkoolide ja kutsehariduskeskustega. Suur probleem on see, ettevõtjad ei taha võtta praktikale, teha ekskursioone ja tutvustada uusi tehnoloogiaid.

Aleksander Vukkert: Siis saaks vaadata praktikalepinguid.

Jaan Sõrra: Kool annab õiendi, et on võetud praktikale.

Illar Lemetti: Mõtleme selle peale.

Marina Kaas: Tundub, et keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 5. „Toodete välistungudele müümise osakaalu suurendamisele suunatud investeeringud“ alapunktid 5.1 ja 5.3 kattuvad. Kas oleks mõistlik need kokku liita või võtta algus maha ja hinnata eraldi.

Aleksander Vukkert: Punktis 5.3 hinnatakse ettevõtte müügiesendustegevusi. Ta võib ka ekspordida, aga kui ta teeb sinna kõrvale ka müügiesendustegevusi, siis seda peaksime kõrgemalt hindama.

- Marina Kaas: Kuidas eristada seda kogemust sellest, mis on hindamiskriteerium 5.1 all mõeldud?
- Aleksander Vukkert: Seal vaadatakse lihtsalt ettevõtja ekspordi kogemust, aga 5.3 puhul loeb, millised toetavaid meetmeid on tarvis rakendada, et ekspordi laiendada.
- Marina Kaas: Kas hindamiskriteerium 5.3 on siis tulevikku suunatud?
- Aleksander: Ei ole otseselt tulevikku suunatud. Ettevõtja peaks näitama, milliseid konkreetseid tegevusi ta teeb, et välisurule minna.
- Taavi Kand: Hindamiskriteerium 5.1 räägib ekspordist kui müümisest ja müügitulust aga 5.3 räägib müügiesendustegevustest – käib messidel, teeb kampaaniaid jne.
- Marina Kaas: Hindamiskriteeriumid 5.1 ja 5.3 on lahutatud osad.
- Taavi Kand: Siis on hästi, kui on lahutatud osad, aga iga kord ei pruugi olla.
- Sirje Potisepp: Kas keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 6.1 „Uute tootmisüksuste rajamisele, olemasolevate võimsuste samaaegselt sulgemisele, mitme töötlemisüksuse koondamisele ühte kohta suunatud investeeringud“ puhul ei võiks kaaluda hindepunktide alternatiivina 2 punkti andmist uuele tootmisüksusele? Kas uued tootmisliinid lähevad sinna alla, mis lisatakse olemasolevale tootmisüksusele?
- Illar Lemetti: Kas sa pead silmad uue tootmissuuna käivitamist samas hoones?
- Sirje Potisepp: Ei pea olema uus tootmissuund. Pannakse uus tootmisliin. Paralleelselt jooksevad eraldi liinid.
- Illar Lemetti: Kas tootmiskahtu suurendatakse?
- Taavi Kand: Siin on mõeldud seda, et eelistatakse neid investeeringuid, kus on nullist tehtud uus töötlemisüksus. Ehk siis mitte uus tootmisliin, vaid terve tootmishoone. Põhjus, miks oleme MAKi tegemise algusest saadik sellist eraldi kriteeriumit käsitletud, seisneb selles, et väga tihti meie tööstuste investeeringud ongi sellised, et tehakse olemasoleva juurde lisaks, aga mis kokkuvõttes tipneb sellega, et kogu töötlemisahel pole enam loogiline. Mõistlik oleks nullist üles ehitada.
- Illar Lemetti: Kas Teie ettepanek oli anda hindepunkte siis, kui käivitatakse uus tootmine, aga selleks ei rajata uut hoonet?
- Sirje Potisepp: Just. See on sage praktika. Nt kui pakendamise liin, mis on terve liini osa, pannakse olemasolevale juurde, siis efektiivsuse tõstmisele on see oluline.
- Taavi Kand: Täiesti nõus, aga kõik need muud juhtumid, kus ei tehta uut töötlemisüksust, ongi kõigi nende ülejäänud kriteeriumite alt käsitletavad.
- Sirje Potisepp: Eristamise mõttes võiks olla erinevad astmed.
- Taavi Kand: Skaalat siia teha ei ole mõistlik.
- Marina Kaas: Keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 7.1 „Suurema tooraine koguse kasutamisele suunatud investeeringud“ osas oleks tähtis luua võrdne konkurentsibaas keskmiste ja suurettevõtjate vahel. Kui me hakkame hindama absoluutset tooraine kogust, siis on selge, kes saab rohkem punkte. Meil oleks ettepanek, et see oleks suhtarv ja see võiks väljendada ettevõtte tootmisvõimsuse juurdekasvu võrreldes sama ettevõtte projekti eelse ajaga. Sel juhul saaks protsentuaalselt võrrelda.
- Aleksander Vukkert: See oligi nii mõeldud.
- Marina Kaas: Sama 7.1 hindamiskriteeriumi puhul võiks kasutada skaalat.
- Sirje Potisepp: Siin tasuks tõesti skaala välja tuua.
- Marina Kaas: Keskmiste ja suurettevõtjate hindamiskriteeriumi 8.1 „Taotleja konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust enam suurendavad investeeringud“ all võiks tuua kriteeriumi tööviljakuse või töötaja lisandväärtuse kohta. Kui hakatakse hindama projekti mõju käibe ja kasumile, siis peavad ka prognoosid olema. Siin võiks hinnata dokumentide ettevalmistamise kvaliteediga seonduvat.
- Aleksander Vukkert: Koondhinnanguna on ta mõeldud, aga mitte dokumentatsiooni ei ole silmas peetud. Konkurentsivõimet saab mõõta paljude aspektide alusel. Kõik need asjad, mida taotleja välja toob, peavad näitama, miks ta seda teeb ja mis sellest paremaks muutub.

- Marina Kaas: Tahan mõista, millal pannakse 1 punkt ja millal 4 punkti. Hea oleks anda konkreetsed skaalad ja näitajad, et vähendada subjektiivsust.
- Aleksander Vukkert: Kuna punktide arv ja osakaal mõlemad on väiksed, siis ta mõnes mõttes summeerib eelnevad punktid. Võib mõelda, et kasumile ja tööviljakusele erinevad osakaalud panna või eraldi kriteeriumitena vormistada.
- Marina Kaas: Tootlikkus võtab kõik kokku. Selleks ei pea eraldi kasumit ega käivet välja tooma.
- Piret Treiberg: Olen aastaid projektide hindamises EASis ja KredExis osalenud. Mina ei kirjutaks neid hindamiskriteeriume lahti. Kui Teil on 8 põhikriteeriumit, millele lisanduvad alakriteeriumid, ja mida on lõpuks 20 tükki kokku, siis see on ainus koht, kus saab terve mõistuse kasutamist hindamise faasis rakendada. Tõukefondide juristid ütlesid, et kõik mida kasutate hindamisel, peab olema avalik. Kui Te sisemise töökorra mõttes tahate hindamiskriteeriumid lahti kirjutada, siis Te peate selle ka taotlejate jaoks teatavaks tegema. Kui Te sisemiselt ei kirjuta hindajatele lahti, siis on detailsuse aste kõigile sama. Kui Teil on samad hindajad, siis ei ole see suur probleem, et mõni hindab rangemalt ja mõni lõdvemalt. Mina pooldaks seda detailsust, mis praegu on.
- Jüri Rute: Energiatõhusus ja taastuvenergia kasutamine on ka siin olulised punktid.
- Veljo Ipits: Võimalikult palju tuleks eelnevalt kooskõlastada PRIAga selles osas, mis saab hindamiskriteeriumitesse kirja.
- Illar Lemetti: Järgmisesse seirekomisjoni jäävad sellest meetmest kaks määrust, mis puudutavad suurprojekte ja ühistuid.

Otsustati

5.1. Meetme Investeeringud materiaalsesse varasse: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks osas on seirekomisjoniga konsulteeritud.

6. Meetme Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse valikukriteeriumite tutvustamine arvamuste esitamiseks – Helve Hunt

Kuulati maaelu arengu osakonna maaparanduse ja maakasutuse büroo peaspetsialisti Helve Hundi ettekannet meetme Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

- Kaja Peterson: Riigi kliimamuutustega kohanemise kava on tõepoolest praegu koostamisel ja seda õiguslikuks aluseks ei saa pidada, küll aga selle väljatöötamise kavatsust. Mis on riigi metsakaitse kava?
- Helve Hunt: Ka riigi metsakaitse kava on Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna eestvedamisel koostamisel. Tänapäevaks on ta selles faasis, et keelekorrekatuur on tehtud ja ta peaks minema allkirjastamisele.
- Kaja Peterson: Väga huvitav informatsioon, sest konsulteerisin kolleegidega ja keegi polnud kuulnud sellest dokumendist.
- Helve Hunt: Riigi metsakaitse kava on Põllumajandusministeeriumist ja Päästeametist läbi käinud. Riigi metsakaitse kava koostamisele eelnes veel EMÜ instituudi põhjalik uuring. Metsakaitse kava puudutab sitikaid, taimahaiguseid, metsatulekahju ja ulukikahjustusi ennetavaid tegevusi.
- Kaja Peterson: Metsaseadus ei ole ainuke, mis seda valdkonda reguleerib. On veekaitse seadus, looduskaitse seadus, maaparandusseadus ja kõikides neis on samad teemad sees.
- Helve Hunt: Antud meetme puhul on aluseks metsaseadus ja alamaktidena metsa majandamise eeskiri. Muud õigusaktid võtavad selle kokku.

Kaja Peterson: Kas see toetus puudutab neid erametsi, mis asuvad väljaspool kaitsevööndi ala?

Helve Hunt: Üldjuhul küll. Looduskaitsetelised kitsendused ja õigused säilivad igal juhul.

Illar Lemetti: Nt maaparandusseadus. Maaparandust saab MAKi alt teha küll, aga mitte selle meetme alt, kuna meetme sisu on midagi muud.

Kaja Peterson: Kuna meetme eesmärk oli metsa elujõulisuse tõstmine ja kultuurilise pärandi alalhoidmine, siis kuidas oleks võimalik kontrollida, et toetuse saaja ei ole kahjustanud vääriselupaiku (edaspidi VEP) ega pärandkultuuri objekte (edaspidi PKO) oma majandustegevuse käigus? Teine küsimus puudutab repellentide kasutamist. Miks on ulukikahjustuste puhul repellendi toetusmäär 50 protsenti ja taimehaiguste puhul 90 protsenti? Kas need mõlemad ei peaks 50 protsenti olema? 90 protsenti tundub kõrge toetusmäärana, eriti kui turuhind on madalam taimekahjustuse repellendi puhul.

Helve Hunt: VEPde ja PKOde endi kaitseks tehtavaid töid ja tegevusi toetatakse metsaseaduse § 10 lg 1 p 3 alusel Eesti riigi eelarvest.

Kujundusraie on metsaseaduse § 28 lg 6 kohaselt raie, mida tehakse kaitstaval loodusobjektil kaitse-eesmärgi saavutamiseks vastavalt kaitsekorralduskavale VEP seisundi säilitamiseks ja parandamiseks. Metsameetme kaudu ollakse igati valmis ka kujundusraiet toetama, kuid üksnes tingimusel, et nende raiete tegemise juhised või tingimused sisalduksid ka kaitsekorralduskavades. See on vaieldamatuks eelduseks toetuse saamise tingimuste täitmise tagamiseks ja vastavate kontrollide tegemiseks. Täna kujundusraie juhiseid ja tingimusi kaitsekorralduskavadesse ei ole tehtud ning seega ei saa kahjuks ka kujundusraiet toetama hakata. Kui keskkonnaametnike poolt need tingimused välja töötatakse, hakatakse metsameetmest kujundusraiet ka toetama.

PKOde, sh nende muutumatuna säilitamise tingimuste, suhtes aga puudub täna igasugune õiguslik regulatsioon. Metsa majandamise eeskirja § 19 lg 6 kohaselt tuleb tööde teostamisel võimalusel vältida PKOde kahjustamist. Põllumajandusminister ei saa oma määrusega seada uusi tingimusi, mis ei ole õiguslikult reguleeritud ja kontrollitavad.

Lisaks eeltoodule tahaksin kinnitada, et metsameetme kaudu toetuse andmise eelduseks on see, et toetuse saajateks on keskkonnateadlikud ja vastutustundlikud oma metsa austavad isikud, kes ei taha oma metsas olevaid väärtusi, sealhulgas PKOsid ja VEPe, rikkuda. Selline eeldus on osutunud metsaomaniku suhtes ja temasse suhtumises ka kahel möödunud programmiperioodil kõige viljakamaks ja austavamaks.

Mis puudutab ulukikahjustuste ja taimehaiguste toetusmäärasid, siis määruse (EL) 1305/2013 II lisaga määratletud toetusmäärad on:

- artikkel 24 alusel makstavate toetuste puhul (sinna hulka kuuluvad taimehaiguste ja -kahjustuste ennetamine – männikärsaka ja juurepessu tõrjevahend) kuni 100 protsenti;
- artikkel 26 alusel makstavate toetuste puhul (sinna hulka kuulub ka repellendi soetamine ja kasutamine) 50 protsenti.

Lähtuvalt kehtestatud määradest on taimehaiguste tõrjevahendi ja repellendi puhul toetuse määrad erinevad.

Jüri Rute: Kas metsakahjustuste ennetamise osas on kavas toetada peale männikärsaka ja juurepessu tõrje veel midagi?

Helve Hunt: Nimekiri võib minna pikemaks. Täna on hädavajalik männikärsaka ja juurepessu tõrje. Oli jutuks ka kooreürask, aga Eesti Erametsaliidu arvates peaks tõsine metsaomanik ise sellega hakkama saama.

Otsustati

6.1. Meetme Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisesse osas on seirekomisjoniga konsulteeritud.

7. Kokkuvõte

Kiitsime heaks kahe esimese seirekomisjoni istungi otsused. Seirekomisjon avaldas arvamust viie meetme valikukriteeriumite kohta ja meede Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks arutelu jäi pooleli kahe määruse osas.

Järgmine seirekomisjoni istung toimub märtsis, kus tulevad arutusele järgmised meetmed: Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks; Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine; Kiviaia taastamine; Piirkondlik veekaitse toetus.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Asekantsler

Põllumajandus- ja maaelupoliitika,

MAK 2014-2020 seirekomisjon

(allkirjastatud digitaalselt)

Stella Vogt

Protokollija

Peaspetsialist

Maaelu arengu osakond,

MAK 2014-2020 seirekomisjon